

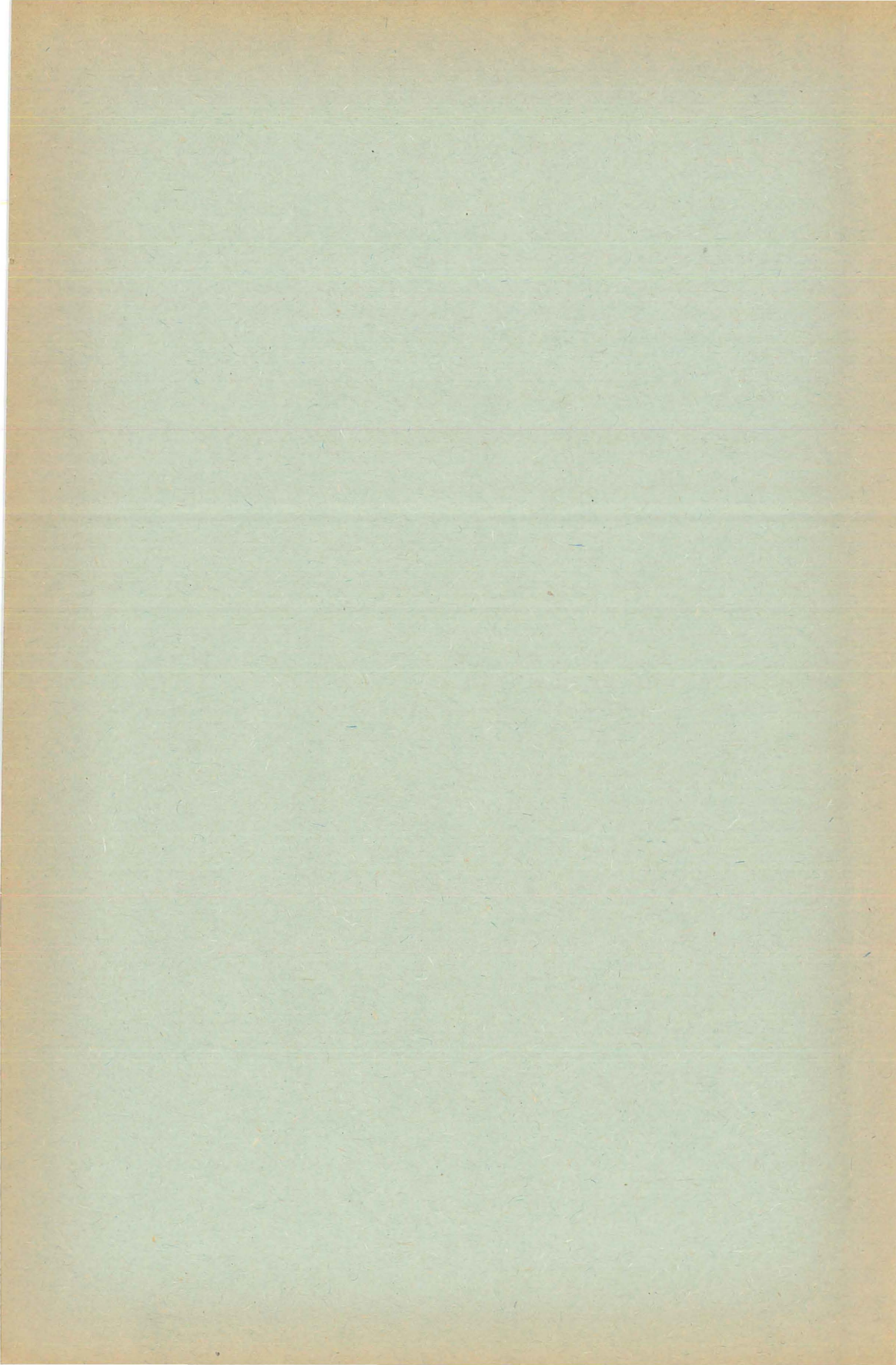
Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1953 — Nr. 10

BERETNING
om selfangsten, håkjerringfisket
og overvintringsekspedisjonene i 1953

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

A.s John Griegs Boktrykkeri, Bergen

1955

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1953 — Nr. 10

BERETNING
om selfangsten, håkjerringfisket
og overvintringsekspedisjonene i 1953

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

A.s John Griegs Boktrykkeri, Bergen
1955

INNHold

	Side
Forord	5
Selfangst	
Deltaking (tab. 1 og 2)	7
Fangstmengde og verdi (tab. 3 og 4).....	13
Fangsten på de enkelte felter (tab. 5, 6, 7 og 8)	16
Newfoundlandfeltet.....	16
Vesterisen (Jan Meyen-feltet)	20
Grønlandsstredet.....	20
Østerisen og Nordisen.....	21
Forlis (tab. 9)	22
Prisene	23
Håkjerringfiske (tab. 3).....	24
Overvintring	24
Sommerekspedisjoner	24

FORORD

Beretningen om selfangsten, håkjerringfisket og overvintringsekspedisjonene i 1953 er utarbeidet på samme grunnlag som de tidligere beretninger. I beretningene for året 1946 (Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier 1946 — Nr. 4) er det forklart hvorledes selfangststatistikken kommer i stand.

I foreliggende utgave er det kommet med en ny tabell (tabell 7) som viser fangsten fordelt på de forskjellige fangstfelter. Det er dessuten tatt med to figurer som viser deltaking og forlis 1924—53 og fangsten av grønlandssel og klappmyss 1924—53.

Sekretær Sverre Mollestad har stått for utarbeidelsen av denne beretning.

Bergen, januar 1954.

Klaus Sunnanå.

Håvard Angerman.

SELFANGST

Deltaking (tab. 1 og 2).

I 1953 deltok 59 fartøyer i selfangsten. Til sammenligning kan nevnes at deltakingen i 1952 var 81 fartøyer, i 1951 80 fartøyer og i 1950 73 fartøyer. Årlig gjennomsnitt 1946—53 var 64 og 1936—40 69 fartøyer. Tallet på deltakende fartøyer har stort sett øket hvert år etter krigen helt til 1952, men 1953 viser altså en betydelig nedgang. En medvirkende årsak var vel den sterke prisnedgangen på fangstproduktene året før, men kanskje enda større betydning hadde de mange forlisene i 1952, hvorved mange fangstfolk kom bort og fartøyer gikk tapt.

Fartøyenes samlede tonnasje var 3612 nettotonn mot 4528 i 1952 og 4360 i 1951. I gjennomsnitt pr. fartøy var dette i 1953 61,2, i 1952 55,9 og for 1951 54,5 nettotonn. For 1936—40 var fartøyenes nettotonnasje gjennomsnittlig på 47,3 tonn. Gjennomsnittsstørrelsen av de fartøyene som har deltatt i selfangsten de siste årene har vist stigende tendens og var altså betydelig større enn de nærmeste år før krigen. I alt var bruttotonnasjen av flåten i 1953 10 045 tonn. Gjennomsnittsalderen av selfangstfartøyene er svært høy. Den var i 1953 hele 28 år når en regner med opprinnelig byggeår og altså ikke tar hensyn til ombygninger. Dette viser at tilgangen av selfangstfartøyer har vært relativt liten de siste årene.

Av de deltakende fartøyene var 25 heimehørende i Møre og Romsdal, 2 i Nordland, 29 i Troms og 3 i Finnmark. Deltakingen fra Møre gikk ned med 4 fartøyer, fra Nordland med 1 fartøy, fra Troms med 12 fartøyer og fra Finnmark med 5 fartøyer fra året før. Gjennomsnittstonnasjen av de fartøyene som hørte heime i Møre og Romsdal var 65 nettotonn. Dette er betydelig mer enn gjennomsnittet for fartøyene fra Nord-Norge som var 50 nettotonn.

I 1953 hadde to fangstfartøyer dampmaskin, mens resten hadde motor. Det har vist seg at dampmaskinene etter hvert er blitt skiftet ut med motor. Utviklingen av forholdet mellom damp og motorfartøyer

Tabell 1. *Deltaking. Antall fartøyer, lasteevne og besetning da sesongen 1953 begynte, delt etter fartøyenes heimsted.*

Heimsted	Hele flåten			Herav dampfart.			Herav motorfart.		
	Antall fartøyer	Lasteevne Nettotonn	Besetning antall mann	Antall fartøyer	Lasteevne Nettotonn	Besetning antall mann	Antall fartøyer	Lasteevne Nettotonn	Besetning antall mann
Borgund	1	56	18	—	—	—	1	56	18
Hareid	13	1119	287	—	—	—	13	1119	287
Herøy	3	127	47	—	—	—	3	127	47
Sande	1	27	14	—	—	—	1	27	14
Ulstein	1	61	18	—	—	—	1	61	18
Vartdal	4	296	75	1	75	19	3	221	56
Ålesund	2	94	34	—	—	—	2	94	34
Møre og Romsdal i alt	25	1780	493	1	75	19	24	1705	474
Borge	1	24	11	—	—	—	1	24	11
Hol	1	47	16	—	—	—	1	47	16
Nordland i alt ..	2	71	27	—	—	—	2	71	27
Bjarkøy	2	88	31	—	—	—	2	88	31
Dyrøy	1	41	16	—	—	—	1	41	16
Sørreisa	2	21	14	—	—	—	2	21	14
Tromsø.....	12	773	208	—	—	—	12	773	208
Tromsøysund	12	722	174	—	—	—	12	722	174
Troms i alt	29	1645	443	—	—	—	29	1645	443
Alta	1	10	9	—	—	—	1	10	9
Hammerfest	1	69	16	1	69	16	—	—	—
Kvalsund.....	1	37	14	—	—	—	1	37	14
Finmark i alt ..	3	116	39	1	69	16	2	47	23
Sum 1953	59	3612	1002	2	144	35	57	3468	967
- 1952	81	4528	1411	2	144	35	79	4384	1376
- 1951	80	4360	1374	4	553	102	76	3807	1272
- 1950	73	3739	1164	2	541	69	71	3198	1095
- 1949	74	3243	1134	5	291	87	69	2952	1047
- 1948	61	2338	892	9	599	156	52	1739	736
- 1947	49	1923	679	12	775	197	37	1148	482
Årlig gj.snitt:									
1946—50	58	2475	858	7	518	184	51	1957	734
1936—40	69	3263	1062	24	1850	442	45	1413	620
1931—35	77	3707	1179	32	2210	554	45	1497	625
1926—30	110	5044	1479	43	2826	677	67	2218	802

Tabell 2. Flåtens prosentvise sammensetning av dampfartøyer og motorfartøyer 1925 — 1953.

	Prosentdel av samlet antall fartøyer		Prosentdel av samlet nettotonnasje	
	Damp	Motor	Damp	Motor
1953	3	97	4	96
1952	2	98	3	97
1951	5	95	13	87
1950	3	97	14	86
1949	7	93	9	91
1948	15	85	26	74
1947	24	76	40	60
1946	21	79	34	66
1945	50	50	48	52
1939	33	67	48	52
1934	39	61	62	38
1929	44	56	60	40
1925	32	68	—	—

fra 1925 til 1953 fremgår ellers av tabell 2. Motorenes størrelse var gjennomsnittlig på 345 HK.

Det ble i alt foretatt 84 fangstturer. Ingen fartøyer forliste så det ble innklart fangst fra samme antall turer. Foregående år ble det foretatt 104 fangstturer, men da 7 fartøyer forliste ble det innklart fangst fra 97 turer. Det var 34 fartøyer som foretok en fangsttur hver, 25 gjorde 2 fangstturer, mens ingen fartøyer foretok mer enn 2 turer i 1953. I 1952 gjorde 54 fartøyer en tur hver, 18 fartøyer 2 turer og 2 fartøyer 3 fangstturer hver.

Fangsten foregikk ved Newfoundland (11 turer, hvorav 4 først i Vesterisen), i Vesterisen (35 turer), Grønlandsstredet (18 turer), Nordisen (12 turer) og i Østerisen utenom Nordisen (8 turer). Det ble søkt om konsesjon på fangst i Kvitsjøen, men heller ikke i 1953 lyktes det å få utstedt leidebrev for fangst på dette felt.

I alt deltok 1002 mann i selfangsten mot 1411 i 1952 og 1374 i 1951. Det var tildels vansker med å skaffe tilstrekkelig erfarne fangstfolk. Det er mulig dette var årsaken til at gjennomsnittlig besetning var 16 mann i 1953 mot 17 både i 1952 og 1951 enda fartøyene som nevnt var heller litt større i 1953. I årene 1936—40 var besetningen pr. fartøy gjennomsnittlig 15 mann.

Tabell 3. Fangstmengde og fangstverdi

	Antall turer	Grønlandssel			Klappmyss		
		I alt	Herav		I alt	Herav	
			Unge dyr ¹	Voksne dyr		Unge dyr ²	Voksne dyr
<i>Innklareringssted:</i>		stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.
Ålesund	41	76 189	47 040	29 149	15 893	13 310	2 583
Tromsø	43	84 071	49 391	34 680	16 558	12 677	3 881
<i>Heimsted:</i>							
Møre og Romsdal	41	76 189	47 040	29 149	15 893	13 310	2 583
Nordland	3	4 924	3 364	1 560	986	121	865
Troms	37	77 347	44 827	32 520	13 672	10 876	2 796
Finnmark	3	1 800	1 200	600	1 900	1 680	220
I alt 1953	84	160 260	96 431	63 829	32 451	25 987	6 464
1952	97	194 191	128 481	65 710	64 318	25 795	38 523
1951	146	222 413	128 054	94 359	141 970	68 285	73 685
1950	113	161 602	106 395	55 207	88 418	53 830	34 588
1949	110	122 058	74 927	47 131	59 618	52 047	7 571
1948	108	118 497	68 616	49 863	49 936	28 605	21 331
1947	86	73 067	46 685	26 382	54 855	32 148	22 707
1946	56	34 630	29 548	5 082	30 295	15 293	15 002
1945	14	—	—	—	3 275	500	2 775
1940	32	37 460	33 300	4 160	12 069	10 115	1 954
1939	81	88 138	76 255	11 883	40 485	18 919	21 566
1938	115	100 831	91 382	9 449	28 227	18 887	9 340
1937	123	66 385	55 603	10 782	62 373	36 641	25 732
Årlig gj.snitt:							
1946—50	95	101 967	65 234	36 733	56 624	36 385	20 239
1936—40	92	72 779	63 752	9 027	43 834	24 381	19 453
1931—35	117	129 520	101 365	28 154	50 146	28 216	21 930
1926—30	³	207 046	139 833	67 213	51 458	³	³

¹ Hårfaste kvitunger, andre årsunger samt gråsel. ² Blårygg, blågris, gris og overgangsdyr. ³ Ikke særskilt oppgitt.

etter innklareringssted og heimsted 1953.

Storkobbe	Hvalross	Snadd	Isbjørn			Samlet antall av disse dyr	Samlet spekk- produksjon	Verdi av alle fangst- produkter	Verdi av sel- fangeres hå- kjerringfiske	Selfangeres samlete bruttoutbytte
			I alt	Herav						
				Levende	Døde					
stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	tonn	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
—	—	—	5	—	5	92 087	1 527	3 410	837	4 247
1750	—	485	285	43	242	103 149	1 931	5 137	—	5 137
—	—	—	5	—	5	92 087	1 527	3 410	837	4 247
210	—	—	36	6	30	6 156	86	284	—	284
1520	—	485	246	37	209	93 270	1 766	4 540	—	4 540
20	—	—	3	—	3	3 723	79	313	—	313
1750	—	485	290	43	247	195 236 ⁴	3 458	8 547	837	9 384
1472	45	50	81	13	68	260 157	5 953	10 150	492	10 642
5965	1253	791	269	33	236	372 661	8 439	27 208	442	27 650
4141	154	242	499	60	439	255 056	5 293	11 536	691	12 227
2607	630	501	218	24	194	185 632	3 371	9 461	1 196	10 657
2643	7	564	197	21	176	171 826	3 448	11 286	1 179	12 465
2340	6	274	194	28	166	130 736	2 810	9 728	1 409	11 137
2549	90	333	371	55	316	68 268	1 489	3 065	120	3 185
180	1	51	195	—	195	3 702	137	195	449	644
604	2	281	15	—	15	50 431	683	1 075	—	1 075
1447	234	314	108	6	102	130 726	2 591	1 560	175	1 735
3956	16	604	138	19	119	133 772	2 539	1 735	76	1 811
6780	78	1132	386	42	344	137 134	2 920	2 649	260	2 909
2856	177	383	296	38	258	162 303	3 282	9 015	919	9 934
3602	71	664	174	19	155	121 124	3 371	1 823	139	1 962
2535	223	238	126	9	117	182 788	3 265	1 983	3	1 983
2609	427	3	322	3	3	261 864	5 485	3 282	3	3 282

⁴ Dessuten har noen fangstskuter brakt med seg heim 121 kvitfisk. Verdien er tatt med i den oppførte verdi av fangstprodukter.

Tabell 4. *Antall turer delt etter fangstverdiens størrelse 1939—1953.*

	Antall turer i alt	Herav med innklaringsverdi (i 1000 kr.) pr. fangsttur på:													
		Inntil 10	10,1- 25,0	25,1- 50,0	50,1- 75,0	75,1- 100,0	100,1- 125,0	125,1- 150,0	150,1- 175,0	175,1- 200,0	200,1- 250,0	250,1- 300,0	300,1- 500,0	500,1- 1000,0	Over 1000
<i>Innklarert:</i>															
Ålesund	41	1	1	9	14	6	2	2	1	2	—	—	3	—	—
Tromsø	43	2	5	11	5	5	5	2	2	1	2	—	1	2	—
<i>Fangstfelt:</i>															
Newfoundland	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	2	—
Vesterisen	35	—	1	6	6	8	7	2	2	2	1	—	—	—	—
Både Vesterisen og Newfoundland	4	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—
Grønlandsstredet	18	1	1	5	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nordisen	12	2	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Østerisen forøvrig	8	—	—	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
alt 1953	84	3	6	20	19	11	7	4	3	3	2	—	4	2	—
I alt 1952	97	5	7	16	12	29	7	9	1	1	2	—	7	1	—
- 1951	146	6	9	17	11	17	10	11	9	20	9	10	9	6	2
- 1950	113	8	15	25	13	6	7	6	10	5	9	4	4	1	—
- 1949	110	24	13	19	7	9	5	15	3	3	5	4	3	—	—
- 1948	108	5	13	17	21	12	8	10	5	5	4	3	4	1	—
- 1947	86	4	8	17	6	10	11	5	5	6	8	4	2	—	—
- 1946	56	11	3	11	16	10	3	2	—	—	—	—	—	—	—
- 1945	14	8	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
- 1940	31	8	5	11	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
- 1939	81	13	44	19	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fangstmengde og verdi (tab. 3 og 4).

Samlet fangstutbytte ble 195 236 dyr mot 260 157 i 1952 og 372 661 dyr i 1951. Det har således vært nedgang i antall dyr både fra 1951 til 1952 og fra 1952 til 1953. Gjennomsnittlig antall dyr pr. fangsttur var 2324 mot 2682 i 1952 og 2552 dyr i 1951. Antall dyr pr. fangsttur må imidlertid ikke tillegges for stor betydning da det er stor forskjell mellom de forskjellige feltene.

Av fangsten var 160 260 grønlandssel mot 194 191 året før. Av hele fangsten utgjorde grønlandssel hele 82,1 pst. Tilsvarende tall for 1952 var 74,6 pst., for 1951 59,7 pst. og i 1939 67,4 pst. av det samlede antall dyr. Fangsten av unge dyr (hårfaste kvitunger, andre årsunger og gråsel) utgjorde 60 pst. av fangsten av grønlandssel mot 66 pst. året før, 58 pst. i 1951 og 87 pst. i 1939. Av de 96 431 unge dyr var 53 723 eller omlag 58 pst. hårfaste kvitunger. Dette er prosentvis noe mer enn vanlig.

Fangsten av klappmyss var 32 451 dyr. Til sammenligning kan nevnes at fangsten i 1952 av denne sel var 64 318, i 1951 141 970 og i 1950 88 418 dyr. Fangsten av klappmyss har således gått relativt sterkere tilbake enn fangsten av grønlandssel. Tallet på unge dyr var siste år 25 987 mot 25 795 året før og holdt seg således ganske godt. Derimot gikk fangsten av voksne dyr tilbake fra 38 523 i 1952 til 6464 i 1953. Fangsten av unge dyr utgjorde således 80 pst. i 1953 mot 40 pst. i 1952 og 48 pst. av fangsten av klappmyss i 1951. Tallet på vår fødte unger var 24 271, eller noe mer enn året før da det var 18 827.

Hvalross er inntil videre totalfredet hele året (Kgl. resolusjon av 20. juni 1952).

Fangsten av storkobbe og snadd har variert ganske mye fra år til år. I 1953 ble det fanget 1750 storkobber mot 1472 i 1952 og 5965 i 1951. Av snadd ble det fanget 485 mot bare 50 året før og 791 i 1951.

Fangsten av isbjørn var 290 dyr, hvorav 43 ble tatt levende. Foregående år ble det fanget 81 isbjørner hvorav 13 levende.

Produksjonen av spekk ble bare 3458 tonn. I 1952 var spekkproduksjonen 5953 tonn og i 1951 8439 tonn. Spekkmengden var mindre enn normalt i forhold til antall dyr. Det kan blant annet komme av at tallet på voksne klappmyss var unormalt lite.

Prisene på selfangsteproduktene gikk sterkt ned i 1952, men var noe bedre igjen i 1953. Innklaringsverdien (den verdi som skipperen oppgir til tollvesenet ved innklarering) var i 1953 8,55 mill. kr. mot 10,15 mill. kr. i 1952 og 27,21 mill. kr. i 1951.

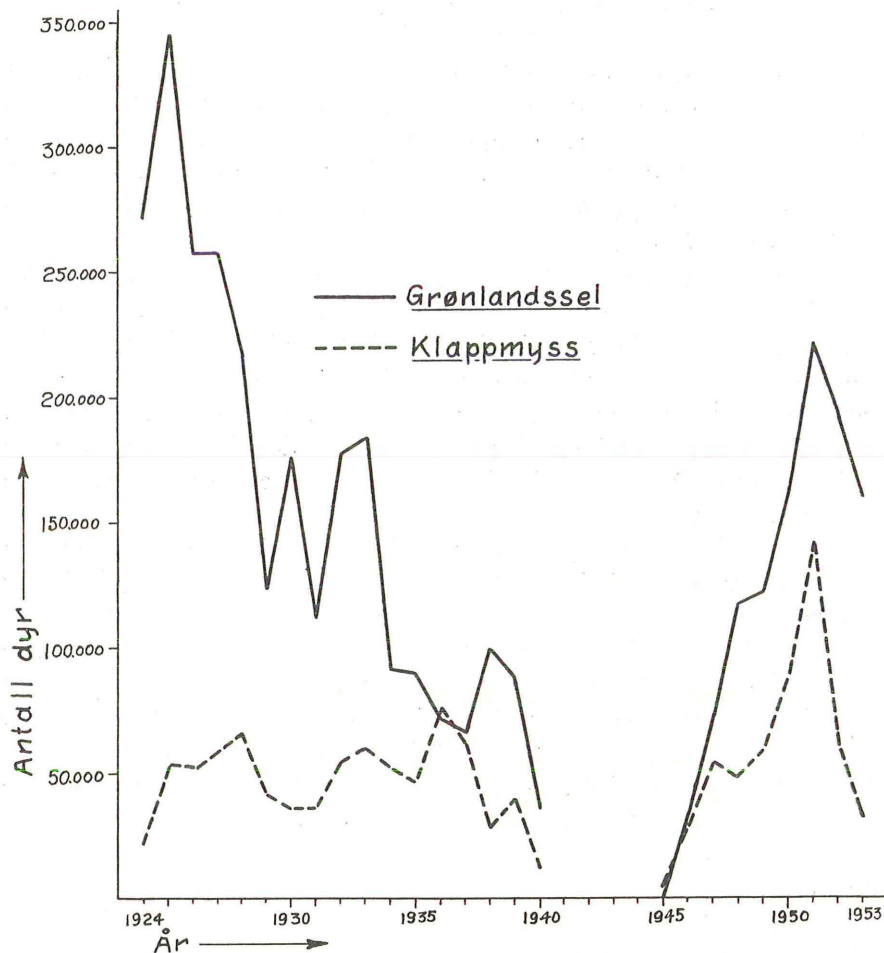

Fig. 1. Fangst av grønlandssæl og klappmyss 1924—53.

Da fangsten vanligvis ikke er solgt på det tidspunkt innklareringsforegår, er den verdien som oppgis selvsagt bare en anslagsverdi. For å få en kontroll på hvor nær den verdien som oppgis ved innklarerings ligger salgsværdien er det for 1953 gjort en prøve som omfatter 14 turer dette år. Det viste seg at salgsværdien ved dette forsøk bare lå omlag 1,5 pst. over det som oppgitt ved innklarerings. Dette skulle tyde på at den verdi som oppgis ved innklarerings ligger forholdsvis nær salgsværdien. Materialet er imidlertid for lite til å kunne si noe sikkert om dette.

Tabell 5. Fartøyer som utklarerte for Newfoundlandfangst i 1953.

Fartøyets reg. merke og navn	Lengde i fot	Tonnasje		Maskin		Heimsted	Skipperens navn	Beset- ning	Dato for utkla- ring	Dato for inn- klare- ring
		Brutto tonn	Netto- tonn	Mrk.	HK					
T-24-T «Quest»	121	253	107	motor	360	Tromsø	I. Johannessen	19	19/3	5/6
T-60-T «Polarcirkel»	153	545	200	»	1200	»	J. Jakobsen	35	25/2	29/5
T-91-T «Polarquest»	128	312	107	»	600	»	A. Hansen	26	18/2	22/5
T-23-TD «Norbjørn»	145	554	214	»	1200	Tromsøys.	L. Jakobsen	34	26/2	27/5
M-58-B «Eskimo» ¹	106	153	56	»	350	Borgund	B. Marø	18	18/3	27/5
M-10-HD «Polaris»	152	435	153	»	1200	Hareid	Peter Brandal	34	21/2	23/5
M-12-HD «Polarbjørn» ¹ . .	123	292	105	»	660	»	H. Marø	24	16/3	30/5
M-14-HD «Polarstar»	150	424	149	»	900	»	S. Bøe	34	17/2	13/5
M-20-HD «Isflora» ¹	113	204	78	»	400	»	K. Johannessen	20	16/3	29/5
M-31-HD «Jopeter»	166	486	209	»	1020	»	K. Nakken	35	22/2	27/5
M-39-HD «Polarsel» ¹	117	205	73	»	450	»	M. Brandal	19	14/3	30/5

¹ Gikk først til Vesterisen og deretter til Newfoundland.

I 1953 drev 15 selfangstfartøyer kombinert selfangst og håkjerringfiske på andre fangsttur. Utbyttet av dette håkjerringfisket ble 373 tonn tran og 116 tonn lever til en samlet innklaringsverdi av 837 tusen kroner. Foregående år var utbyttet av dette håkjerringfisket 205 tonn tran og 42 tonn lever til en innklaringsverdi på 492 tusen kroner. Tilsammen blir verdien av selfangsten og håkjerringfisket i 1953 9,38 mill. kr. mot 10,64 mill. kr. i 1952.

Fangstutbyttet pr. tur varierer mye på de forskjellige feltene. Dette fremgår både av tabell 4 og tabell 8. Dette må selvsagt sees i sammenheng med at det nyttes forskjellige fartøystørrelser på de forskjellige felt og at turenes lengde varierer.

Fangsten på de enkelte felter

(tab. 5, 6, 7 og 8).

Newfoundlandfeltet.

Det deltok 11 fartøyer i selfangsten ved Newfoundland, det samme antall som de to foregående år. Det er de største fartøyene som nyttes i denne fangsten, og det er for en stor del de samme som går igjen fra år til år. Av de 11 som fanget ved Newfoundland gikk 4 først til Vesterisen og deretter til Newfoundland. Disse kom derfor for sent frem til dette felt til å komme med i ungefangsten.

Gjennomsnittlig nettotonnasje for de 11 fartøyene var 140 tonn. Mannskapet utgjorde i alt 298 mann, eller gjennomsnittlig 27 mann pr. fartøy. Gjennomsnittlig innklaringsverdi ble omlag 395 tusen kroner pr. tur.

Første tillatte fangstdag var fastsatt til 10. mars «på selfeltet øst for Newfoundland og i Belle Island stredet østenfor en linje, trukket mellom Armour Point og Flowers Cove» og til 5. mars «i Gulf of St. Lawrence-området vestenfor ovennevnte linje» (Kgl. resolusjon av 20. februar 1953).

Tabell 5 viser deltakingen på feltet ved Newfoundland og tabell 6 fangstutbyttet. Fangsten ble noe mindre enn året før. Det var fangsten av grønlandssel som gikk tilbake mens fangsten av klappmyss var større enn året før.

Tabell 6. *Newfoundlandsfangsten 1946—1953.*

	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Anntall innklærte fartøyer	1	1	4	7	13	11	11	11
Antall fangstturer.....	1	1	4	7	14	11	11	11
<i>Grønlandssel i alt stk.</i>	6 894	9 081	27 480	56 451	101 705	134 004	130 037	114 470
Herav unge dyr	6 163	3 899	16 376	38 774	77 599	78 192	76 524	65 825
— voksne dyr	731	5 182	11 104	17 677	24 106	55 812	53 513	48 645
<i>Klappmyss i alt</i>	801	—	2 618	109	3 507	8 227	768	5 201
Herav unge dyr	744	—	2 579 ¹	66	845 ²	6 574	712	4 012 ⁵
— voksne dyr	57	—	39	43	2 662 ³	1 653	56	1 189
Storkobbe	—	—	3	61 ⁴	1	—	—	—
Hvalross	—	—	—	623 ⁴	—	—	—	—
Isbjørn	—	—	1	—	1	—	—	5
<i>Dyr i alt</i>	7 695	9 081	30 102	57 244	105 214	142 231	130 805	119 676
Samlet spekkproduksjon, tonn	—	160,0	518,2	1 108,7	1 756,8	2 307,0	2 795,9	2 121,2
Samlet fangstverdi, 1 000 kr.....	150	500	1 735	2 080	3 092	8 188	4 191	4 343

¹ Herav 2 150 blågris fanget i Grønlandsstredet. ² Herav 510 dyr fanget i Grønlandsstredet. ³ Herav 2 600 dyr fanget i Grønlandsstredet. ⁴ Fanget i Davisstredet. ⁵ Herav 1 600 blågris fanget i Vestisen.

Tabell 7. Selvfangsten i 1953 fordelt på fangstfelt.

	Fangstfelt						I alt 1953	1952	1951
	New-foundland	Vesterisen	Både Vesterisen og New-foundland	Nordisen	Østerisen forøvrig	Grønlandsstredet			
Antall innklareringer	7	35	4	12	8	18	84	97	146
1. Grønlandssel i alt ..... stk	97 090	33 346	17 380	—	12 444	—	160 260	194 191	222 413
Herav:									
a. Hårfaste kvitunger .... »	37 273	15 650	550	—	250	—	53 723	48 549	65 420
b. Under og etter hårskiftet »	16 909	11 146	550	—	460	—	29 065	60 311	48 726
c. Unge dyr (fjorårets og eldre unger, gråsel) .... »	10 543	790	—	—	2 310	—	13 643	19 621	13 908
d. Gammelsel	32 365	5 760	16 280	—	9 424	—	63 829	65 710	94 359
2. Klappmyss i alt	3 431	24 254	1 770	89	—	2 907	32 451	64 318	141 970
Herav:									
a. Vårfødte unger (blårygg og blågris)	2 318	20 264	1 600	89	—	—	24 271	18 827	54 510
b. Unge dyr (gris og overgangsdyr)	94	822	—	—	—	800	1 716	6 968	13 775
c. Voksne dyr	1 019	3 168	170	—	—	2 107	6 464	38 523	73 685
3. Storkobbe	—	—	—	1 679	71	—	1 750	1 472	5 965
4. Hvalross	—	—	—	—	—	—	—	45	1 253
5. Snadd	—	—	—	485	—	—	485	50	791
6. Isbjørn i alt	—	7	5	275	3	—	290	81	269
herav:									
a. Levende	—	—	—	43	—	—	43	13	33
b. Døde	—	7	5	232	3	—	247	68	236
7. Samlet antall av disse dyr »	100 521	57 607	19 155	2 528	12 518	2 907	195 236	260 157	372 661
8. Spekk	1 716	884	405	123	249	81	3 458	5 953	8 439
9. Innklaringsverdi .... 1 000 kr.	3 703	3 347	640	285	426	146	8 547	10 150	27 208

Selfangernes håkjerringfiske:										
Tran	tonn	—	—	—	—	—	373	373	205	166
Lever	»	—	—	—	—	—	116	116	42	17
Innklaringsverdi.....	1 000 kr	—	—	—	—	—	837	837	491	442
Håkjerringfartøyenes fangst										
Antall turer		—	—	—	1	—	—	1	1	35
Tran	tonn	—	—	—	53	—	—	53	11	161
Lever	»	—	—	—	—	—	—	—	—	321
Innklaringsverdi.....	1 000 kr	—	—	—	90	—	—	90	20	678

Vesterisen (Jan Mayen-feltet).

Til Vesterisen ble det i 1953 foretatt 35 fangstturer, hvorav 18 fra Møre og 17 fra Nord-Norge. Foregående år ble det innklart fangst fra 47 turer til dette felt. De fartøyene som deltok i Vesterisen hadde en gjennomsnittsstørrelse på 55 nettotonn og en besetning på 16 mann. Foregående år var gjennomsnittsstørrelsen 48 nettotonn og besetningen 17 mann. Turenes gjennomsnittlige varighet var 45 døgn og innklaringsverdi 96 tusen kroner pr. tur.

Også i Vesterisen er selen fredet en del av året. Fangsten var i 1953 tillatt fra 23. mars (Kgl. resolusjon av 20. februar 1953).

Om fangstforhold m. v. uttaler Nord-Norges Rederiforening bl. a.: «Ved begynnelsen av sesongen var det fordelt og gode isforhold. Fartøyene kom frem i rett tid. Stormfullt vær og dårlig sikt i den første tiden vanskeliggjorde fangsten. Det ble derfor bare noen få fartøyer som var så heldige å få nevneverdig fangst, for de fleste av fartøyene ble utbyttet dårlig. Som helhet kan året betraktes som under et middels år.»

Av stor betydning for fangstflåten var hjelpetjenesten på dette felt i 1953. Den nærmeste foranledning til at hjelpetjenesten kom i stand var de mange forlisene året før. Fangstfartøyet «Norse!» ble leiet for dette formål. Fartøyet reiste fra Tromsø 11. mars og kom tilbake 5. mai.

Fangsten ble 33 346 grønlandssel, 24 254 klappmyss og 7 isbjørner. Dessuten ble en del av fangsten til de 4 fartøyene som først fanget i Vesterisen og senere gikk til Newfoundland tatt i Vesterisen. Innklaringsverdien av fangstproduktene var 3,347 mill. kroner mot 4,335 mill. kroner året før.

Grønlandsstredet.

Det ble foretatt 18 fangstturer til Grønlandsstredet, herav 2 fra Nord-Norge. Alle de fartøyene som deltok hadde tidligere i sesongen fanget på andre felt. Fangsten foregår i juni, juli og august. Som vanlig ble det også drevet en del håkjerringfiske.

Gjennomsnittlig var de fartøyene som deltok på 55 nettotonn og med en besetning på 15 mann pr. fartøy. Turenes lengde var gjennomsnittlig på 81 døgn og den oppgitte innklaringsverdi 55 tusen kroner.

Fangsten på dette feltet ble 2907 klappmyss og 81 tonn spekk. Foregående år ble det fanget 16 910 klappmyss. Selfangernes utbytte av håkjerringfisket ble 373 tonn håkjerringtran og 116 tonn lever til en verdi av 837 tusen kroner. Da verdien av selfangsten på dette felt var

Tabell 8. *Antall fangstturer, fartøyenes størrelse, fangstturenes varighet og gjennomsnittlig fangstverdi fordelt på felter.*

	Antall turer i alt	Turenes gjen.sn. varighet	Far- tøyenes gjen.sn. størrelse	Mann- skap gj.s. pr. fartøy	Gj.s. innklarert- verdi pr. fangsttur
		Dager	Netto tonn		1000 kr.
<i>Innklarert:</i>					
Ålesund	41	64	65	18	104
Tromsø	43	55	50	14	119
<i>Fangstfelt:</i>					
Newfoundland	7	89	163	31	529
Vesterisen	35	45	55	16	96
Både Vesterisen og Newfoundland	4	74	78	20	160
Grønlandsstredet	18	81	55	15	55
Nordisen	12	55	23	9	24
Østerisen forøvrig	8	37	22	11	11
I alt 1953	84	60	61	16	112
» 1952	97	53	56	17	110

146 tusen kroner, ble verdien av fangsten i Grønlandsstredet i alt 983 tusen kroner.

Østerisen og Nordisen.

Det ble foretatt 20 fangstturer til disse felt mot 25 fangstturer året før. Også i 1953 var alle fartøyene som deltok her fra Nord-Norge. Det ble gjort 8 turer til Østerisen og 12 turer til Nordisen, men det er vanskelig å skille mellom disse feltene. Det er helst mindre fartøyer som nyttes. Fartøyene som deltok i Nordisen var gjennomsnittlig på 23 nettotonn og de som deltok i Østerisen på 22 nettotonn. Besetningen var på 9 og 11 mann.

Fangsten i Nordisen ble 2528 dyr, hvorav 89 klappmyss, 1679 storkobber, 485 snadd og 275 isbjørner. Innklaringsverdien er oppgitt til 285 tusen kroner.

I Østerisen ble det fanget 12 518 dyr. Av disse var det 12 444 grønlandssel, 71 storkobber og 3 isbjørner. Innklaringsverdien var 426 tusen kroner. I årene etter krigen har ikke de norske fangstfolkene hatt adgang til de selfeltene som ligger innenfor det russiske konsesjonsområdet.

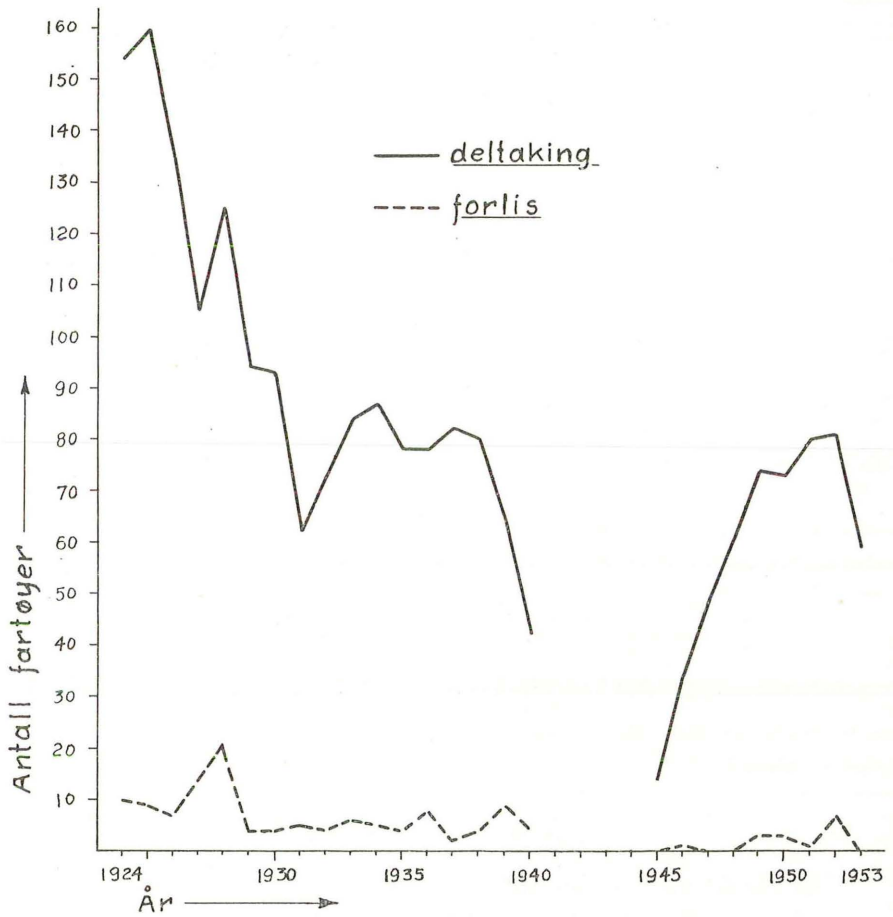

Fig. 2. Antall forlis, og antall fartøyer som har deltatt i selfangst 1924–53.

Forlis (tab. 9).

Ingen selfangstfartøyer forliste i 1953. Et mindre fartøy «Elsa Helene» forliste ved Svalbard i juni 1953, men etter det en har fått opplyst var det utrustet for fangst av kvitfisk.

Tabell 9 gir en oversikt over totalforlisene siden 1926.

HÅKJERRINGFISKE

Det ble drevet kombinert selfangst og håkjerringfiske i Grønlandsstredet av 15 fartøyer i 1953. Fangstresultatet ble 373 tonn håkjerringtran og 116 tonn håkjerringlever til en samlet innklaringsverdi av 837 tusen kroner. I 1952 brakte 11 kombinerte selfangst- og håkjerringfartøyer heim 205 tonn håkjerringtran og 42 tonn håkjerringlever til en verdi av 492 tusen kroner.

Håkjerringfiske i fjerne farvann ble foruten av selfangerne bare drevet av ett fartøy i 1953. I 1952 ble slikt fiske også bare drevet av ett fartøy, i 1951 av 35, i 1950 av 7, i 1949 av 15 og i 1948 av 70 fartøyer. Deltakingen har således variert ganske mye fra år til år.

Det samlede resultat av håkjerringfisket i fjerne farvann¹ ble i 1953 426 tonn tran og 116 tonn lever til en samlet innklaringsverdi på 927 tusen kroner. Det samlede fangstresultat for 1952 ble 216 tonn tran og 42 tonn lever til en innklaringsverdi på 927 tusen kroner.

Fangsten fremgår ellers av tabell 3 og 7.

OVERVINTRING

I 1953 ble det innklarert fangstprodukter fra 4 overvintringsekspedisjoner, medregnet værvarslingsstasjonene på Hopen og Kap Linne. De to andre innklarerte fra Grønland.

Etter oppgavene ved innklarering ble fangstresultatet: 205 rev, ca. 30 sel, 39 isbjørnskinns og 3 levende isbjørnunger, 32 moskuskinns og 1 levende moskuskalv, ca. 2 tonn spekk og ca. 4000 kg laks (røye).

SOMMEREKSPEDISJONER

Det ble ikke innklarert fangst fra sommerexpedisjon i 1953.

¹ Tallene kan avvike noe fra oppgavene i «Norges Fiskerier» som også omfatter håkjerringfiske ved norskekysten.

